

סיווגים להערכת רמות תפקוד לתלמידים עם אבחנה של שיתוק מוחי (Cerebral Palsy - CP)

מצורפת טבלה ובה פירוט של ארבע מערכות סווג לרמות תפקוד לילדים ומתבגרים עם שיתוק מוחי בארבעה תפקודים: מוטוריקה גסה וניידות; תפקודי ידיים (שני סיווגים בחלוקה לגילאים); תפקוד תקשורתי ותפקודי אכילה. מערכות סיווג אלו מבוססות על מודל ICF של ארגון הבריאות העולמי (World Health Organization) ומקורן בשונות הרבה, המאפיינת את היכולות התפקודיות של ילדים ומתבגרים עם שיתוק מוחי ובתפיסה שסווג היכולות והמגבלות יקדם תקשורת בין אנשי מקצוע ומשפחות. כל ארבעת מערכות הסיווג מפורסמות ללא עלות ותורגמו למספר שפות, לעברית תורגמו כולן למעט סיווג לרמות תפקוד של תפקודי ידיים לגילאי 1-4 שנים. ביחד, הן מספקות תמונה על יכולותיו התפקודיות של הילד והמתבגר.

מטרות השימוש במערכות הסיווג: 1. יצירת שפה אחידה ומובנת בין אנשי מקצוע שונים, ילדים ומתבגרים עם שיתוק מוחי ובני משפחותיהם; 2. קביעת מטרות ותוכנית התערבות המכוונות לתפקוד תואם ליכולות; 3. מתן שירותי שיקום יעילים; 4. התאמת טכנולוגיה מסייעת; 5. השוואה והכללה במחקר. כיוון שרמות התפקוד מבוססות הופעה בחיי היומיום (performance), מומלץ לקבוע את רמות התפקוד בהתייחסות משותפת עם הורים, ילדים ומתבגרים ואנשי מקצוע ממקצועות בריאות שונים. הגדרת הסיווג התפקודי בתחומים השונים לתלמיד במערכת החינוך מתבצעת בתהליך הכרות עם התלמיד לקראת כתיבת התכנית האישית שלו (תל"א או תח"י). במידה והתלמיד נקלט במערכת החינוך עם דוחות קודמים הכוללים ציון סיווג לרמות תפקוד בתחומים השונים יש להתחשב בסיווג הקיים בדוחות. ציון רמות התפקוד צריך לבוא לביטוי בכל התכתובת על התלמיד, כנהוג בעולם, דהיינו בדוחות הנכתבים על התלמיד לקראת ישיבת תל"א / תח"י, בדוחות לקראת ועדות מתוקף חוק (ועדות רב מקצועיות וועדות זכאות), בדוח סיום טיפול, בדוחות לגורמים בקהילה, בתכתובת עם הורים ובשיח עם התלמיד, בהתאם ליכולותיו ולהבנתו.

חשוב לציין כי מערכות הסיווג אינן מדדי תוצאה ולכן מטרת התערבות אינה יכולה להיות שינוי ברמת הסיווג של התלמיד. כמו כן, שיטות סיווג אלה מתאימות רק לילדים ומתבגרים עם שיתוק מוחי ולא לילדים ומתבגרים עם לקויות מוטוריות מסיבות אחרות כגון מחלות ניווניות.

משרד החינוך המינהל הפדגוגי אגף א' חינוך מיוחד

שם הסיווג	מידע שניתן לאסוף באמצעות הסיווג	כיצד להשיג
GMFCS: Gross Motor Function Classification System (2007) השיטה לסיווג תפקוד מוטורי גס מורחבת ומשופרת תרגום לעברית שנקר וקינדלר	מסווג את תפקודי ניידות ומוטוריקה גסה בחלוקה לקבוצות גיל (עד גיל 18) ולחמש רמות, דגש על בצוע רגיל ושגרת בבית, בבית הספר ובקהילה, מתייחס לצורך בשימוש באביזרי עזר לניידות.	אתר https://canchild.ca/system/tenon/assets/attachments/000/000/068/original/GMFCS-ER_Translation-Hebrew.pdf
MACS: Manual Ability Classification System (2006) סיווג יכולת ידינית לילדים עם שיתוק מוחי תרגום לעברית שנקר וקינדלר	מעריך את היכולת הכללית של הילד/ מתבגר להשתמש בחפצים יום-יומיים, התואמים את גיל הילד. מסווג לחמש רמות תפקוד ומתייחס לצורך בשימוש בתמיכה, סיוע ואביזרי עזר לצורך שימוש בחפצים. לגילאים 4 – 18 שנים.	אתר http://www.macs.nu/files/MACS_Hebrew_2010.pdf
Mini – MACS: Mini-Manual Ability Classification System for children with cerebral palsy 1 - 4 years of age (2016) לא תורגם עדין לעברית.	מעריך את היכולת הכללית של הילד להשתמש בחפצים יום-יומיים לגילאים צעירים 4-1 שנים.	אתר http://www.macs.nu/files/Mini-MACS_English_2016.pdf
CFCS : Communication Function Classification System (2011) מערכת לסיווג תקשורת עבור אנשים עם שיתוק מוחי תרגום לעברית קינדלר ושנקר	מסווג את רמות השתתפות ורמות פעילות בתקשורת. מתאר את מאפייני התקשורת כולל שימוש בדיבור, קולות, שפת גוף, ג'סטות, שימוש בתת"ח	אתר http://cfcs.us/wp-content/uploads/2014/01/Hebrew_CFCS_2012_06_04.pdf
EDACS: Eating and Drinking Ability Classification System (2016) תרגום לעברית בלינדר וסליון קיים תרגום לערבית	מסווג את רמות התפקוד של אכילה ושתייה, מתמקד בפעולות התפקודיות של האכילה כגון מציצה, נגיסה, לעיסה, בליעה.	אתר EDACS

משרד החינוך המינהל הפדגוגי אגף א' חינוך מיוחד

תיק מטפל מקצועות הבריאות במערכת החינוך